

Mag. 46.4 Sjælland Be

Beecken

En

Sommerforlystelse

1817

MAG

**HB
VO**

321

(Med et citillokkaar)

4648

RHB

drag. 46. 4 Holland Be

Dygd

Fneleholdende:

1. Täl Afsen.
2. for Døttersforlystelse

En Sommerforlystelse

i 1817,

eller

Rejse i Sjælland.

af

S. L. Beeken,

Hofboghandler.

O Fødeland — hvori
Bestaaer den søde Trolddom, som min Sjel
Omgriber med en Skabers Kraft, og favner
Med al en Faders Huld i denne Lyd?
Jeg veed ej hvad — men vee den Arme, som
Kan ikke nævne Dig! og trefold Vee
Den Usting, som kan nævne Dig, og ej
Begejstres ved at nævne Dig, som jeg!
Baggesen.

Kjøbenhavn.

Trykt paa Forfatterens Forlag,
hos Schiøtz & Mandra.

— — — — — Mir klopfet
das Herz! Wie erfrischend
Ueber den See die Kühlung heraufweht!
Und wie die Gegend
Ringsum lacht! Da hinab langstreifige,
dunkel und hellgrün
Wallende Korngefülle, mit farbigen Blu-
men gesprenkelt!
O wie es wühlt, weitschauernd mit grünliz-
chem Dampf durch den Rocken!
Dort das Dorf im Gebüsch, so stolz und
freundlich gelagert
Am herschlängelnden Bach, und der Thurm
mit blinkendem Seiger!
Oben das weiße Schloß in Kastanien!
Born auf der Wiese
Röthliche Röh'; und der blaue gebogene
See mit der Waldung!
Dort die Schober des Heus, dort Mähende!
Aber wir selbst hier,
Von Buchweizen umblüht, im Gesumf'
eintragender Bienen!

Eulise, von Boss.

En af Danmarks Hædermænd,

den, i en for Bogsæsenet uhælbig Tidsalder
utrættelige, og ikke Modet tabende
Skrivent:

Dr. og Prof. K. L. Rahbek,

Theaterdirecteur og Ridder af Dannebrog,

tilegnes disse ubetydelige Blade,

af

Forfatteren.

Kjære Rahbek!

Ofte naar jeg ved Susaaens Bred i Herlufsholms yndige Skove, som med Føje et Sted af Dig kaldes: "Danmarks Tempe," erindrede de mange gieve danske Mænd, som her paa Stedet dannedes, faldt Tanken ved at gjennemgaae denne Række, naturligviis tillige paa Dig, og Dit Venskab for mig. Dette er Grunden, hvorfor jeg tillader mig at pryde denne lille Bog med Dit agtværdige Navn. Kun Haabet om, at Du vil antage Tilsegnelsen for det den er: et uskromtet Beviis paa den sande Agtelse, med hvilken jeg altid tænker paa Dig, er i øvrigt alt det jeg i denne Henseende har at sige til min Undskyldning.

Hilsen og Venskab!

Septbr. 1817.

Første Brev.

Afrejse fra Kjøbenhavn. Frederiksbergskatte.
Søndermarken. Vejen til Roeskilde. Roes-
kildekroe. Ankomst til Roeskilde. Efterret-
ninger om Roeskilde. Domkirken. Kilden.
Papiirs- og Bomulds- Fabrikken.

Roeskilde.

Bedste L.!

Du erindrer, Ven! at jeg for nogen Tid siden, ved at fortælle Dig, at jeg i Sommer agtede at gjøre en Rejse, paa nogle faa Dage igjennem endeel af Sjælland, lovede at optegne alt det som forekom mig mærkværdigt og derpaa at meddele Dig disse Optegnelser. Som en Følge af dette

Løfte, har jeg besluttet at tilskrive og meddele Dig hver Dag, jeg er paa denne korte Rejse, det interessanteste, som jeg er istand til at opdage. Du veed selv, hvor saare liden Tid mine Forretninger levne mig, til at jeg kunde være en lang Stund fra Byen; altsaa maae Du undskylde, at mine Bemærkninger dennesinde blot indskrænke sig til Roeskilde, Ringsted, Næstved og Kjøge, som denne Reises Meed. — Jeg kom hertil i Eftermiddags Klokken 4, og har nu seet mig temmelig omkring i Byen; nu sidder jeg med Pennen i Haanden for at fortælle Dig, hvad der er forekommet mig mærkværdigst fra Kjøbenhavn hertil, samt noget om selve Roeskilde; men oprigtigt talt! fortryder jeg hardtad mit Løfte om disse Optegnelser; thi gode L.! Du kan jo læse om disse bekjendte Stæder her i Sjælland i mangfoldige andre trykte Efterretninger; hvi da spille Tiden med Gjennemlæsningen af mine ufuldstændige Bemærk-

ninger? dog — jeg har lovet det, og som ordholden Mand bør jeg holde mit Løfte.

I Middags Klokken 12 tog jeg med Extrapost fra Kjøbenhavn. Den yndige Udsigt fra Frederiksbergbakke kjender Du, ligesom og Søndermarken; besynderligt er det, at denne saa nær ved Kjøbenhavn liggende dejlige Skov, kun saa lidet besøges; dog maaskee Aarsagen hertil kan være, at det altid er forbundet med Bangeffeligheder at faae Tilladelse til at komme i den; — med Tiden vil vel dette ændres. At Vejen fra Frederiksberg til Roeskilde var slet i Aaret 1798, veed enhver, som har læst Bugges Reise til Paris, og jeg kan forsikre Dig, at den ikke er meget bedre i Aaret 1817, især fra Damhuset til Roeskildeskroen. Grunden dertil angiver Bugge at være, at Underlaget er reent og stærk Leer, hvor Frostens eller rettere Tøllens og Klovens, naar det tører, hæver Steenkisten eller Steenlægningen, hvorefter Vejen ikke

har nogen Baade. Jeg kom snart til
 Roeskildekroen. Denne Kro har i mange
 Aar været den meest besøgte i hele Lan-
 det; hvilket heller ikke er at undre over,
 naar man erindrer dens Beliggenhed paa
 Hoved-Alfarvejen. For faa Aar siden af-
 brændte den; men opbyggedes strax derpaa
 igjen ret smukt; det synes imidlertid, som
 om den er meget forfalden baade i en og
 anden Henseende. At Vinduerne i Kroer-
 ne findes overmalede med Navne, er al-
 mindelig giengs og noget sædvanligt; men
 neppe vil paa noget offentlig Sted i Dan-
 mark, findes flere Vøbeluartigheder sam-
 lede end i Roeskildekroen. Baade Vinduer-
 og Døre, Bægge og Stolper ere over-
 smurte af slige Vittigheder, og det vil vel
 neppe heller vare længe, førend Lofterne
 faae samme Skjebne. At Værten for
 endveel kunde forhindre slig Udyd, som kun
 er et Middel til at enhver Usling kan hæve
 ne sig paa sin Uven, behøver man hver-

ken Vid eller Skarpsind for at kunne indsee.

So meer man nærmer sig Roeskilde, desto smukkere bliver Prospekten, da Domkirken især har et overmaade vakker og smukt Udseende; man kan imidlertid dog ikke andet end blive meget alvorlig stemt, naar man betragter de høje stolte Taarnspidser saa majestætisk at hæve sig over Roeskilde, denne nu saa ubetydelige Bye, men forðum saa vældige Kongestad. Særegne Tølelser ved Tanken om Fortid og Nutid — om alt Stort og Mægtigt her paa Jorden opstege i mit Underste. Med disse Tølelser kjørte jeg ind i Byen, og steg af i Prindsen, den bedste Gæstgivergaard, Roeskilde for Tiden ejer. Forinden jeg nu omtaler noget videre, vil jeg give Dig en kort Dplysning om Roeskilde Bye m. m.

Roskild eller Roeskilde ligger ved det inderste af Isefjorden, fire Mile Westen for

Kjøbenhavn. Hvitfeld antager at den skal være bygget af Kong Roe, Haledans Søn, som forflyttede den fra en ældre Kjøbstad kaldet Hagetjøbing; men vore nyere Historikere synes ikke om denne Gisning, men blot at den skylder Kong Roe sit Navn. Ved Christendommens Indførelse, ansaaes den for den største Bye i Danmark, Kongernes Balg- Sted og Bopæl, hvor de tillige havde deres Flaade i Isefjorden. Aar 1151, omgaves den med Vælde og Grave, efter at den 1134 var bleven brændt af de hedenske Bønder. 1268 fik Roeskilde en egen nye Stads-Ret, og siden den Tid mange Privilegier. Indtil Valdemar den 1stes Tid, synes Roeskilde ideligen at have tiltaget i alle Henseender, og endnu næsten et par Hundrede Aar derefter at have været den anseeligste Bye her i Landet. Den havde 15 Kirker og 8 Klostre, og var bebygget paa begge Sider af Fjorden; men da Biskoppen Absalon fik Kjøbenhavn

fikønfet af Valdemar den 1fte, og byggede
 der Stegelborg = Slot, begyndte Roeskilde
 at tabe noget af sin Glands og havde Næ-
 ring, hvilket endmere tog til da Kjøben-
 havn 1443 blev Kongernes bestandige Bo-
 pæl; dog allerføleligst var det Stød, der
 rammede den ved Kirke = Reformationen.
 Siden den Tid aftog den mere og mere,
 indtil den nu, som en liden Kjøbstad med
 omtrent 1800 Indbyggere, næppe vilde sy-
 nes at eje engang en Skygge af sin for-
 rige gamle Herlighed og Storhed, hvis
 ikke Domkirken endnu var til. Dette store
 skjønne lyse Tempel, er det smukkeste af alle
 danske Templer. Paa Stedet hvor det nu
 staaer, anlagde Kong Harald Blaatand Aar
 965 = 970, den første Kirke; men Kong
 Canutus fuldførte her 1084 en langt
 større. Denne leed trende Gange stor Skæ-
 de; men blev hver Gang atter vel opbyggt
 og prydet paa nye; Christian den 4de lod li-
 geban i Aaret 1635 Kirkens tvende Taarn-

Epibser fornye og et tredie paasætte, samt Robbertaget forbedre. Den prægtige Altartable, Kirken ejer, som forestiller Jesu Lidelseshistorie i meget kunstig Arbejd med stærk Forgyldning, blev givet af Christian den 4de. Den var først bestemt til Frederiksborgkirke af Kong Frederik den 2den.

I denne Kirke findes de danske kongelige Begravelser og Liigkister, som gjøre den især mærkværdig. Her findes saaledes begravne: Kong Harald Blaatand; Svend Estridsen; tvende Dronninger Margarether; Christopher den 3die og hans Dronning; Christian den 3die; Frederik den 2den; Frederik den 3die og hans Dronning; Christian den 4de med Dronning; Christian den 5te med Dronning; Frederik den 4de med sine Dronninger; Christian den 6te med Dronning; Frederik den 5te med sine Dronninger; og Christian den 7de. Foruden disse findes her et meget stort Antal Prindsfer og

Prindsesser, og andre høje og berømte Perso-
ner. Een af Danmarks mærkeligste Mænd,
Saxo Grammaticus, ligger her ligeledes be-
gravet. Kirkens Længde er 133 Alen og
dens Bredde 39 $\frac{3}{4}$. Til dens Vedligeholdelse
er den forsynet med flere gode Jordegodser.

Roeskilde har endnu en Kirke af
Navn Vor Frue; den har været en Klo-
sterkirke, og blev bygget af Biskop S.
Nordbagge, som døde 1094. Tæt ved
Domkirken ligger det kongelige Palais, som
før Reformationen var Biskoppernes Resi-
dents; det blev paa nye opbygget 1733, og
bruges nu til Ophold for det kongelige Her-
skab med Felgeskab, naar et kongeligt Liig
bisættes i Domkirken. Paa Domkirkens
anden Side ligger Conventhuset, der nu
bruges til Landemode. Et adeligt Frø-
ken-Kloster har været i Roeskilde siden
1699, og Byen har en latinsk Skole,
samt et Hospital, som blev paa nye op-
ført 1747. Paa Torvet er Raadhuset,

der blev opbygget under Christian den Fjerde. Røskilde har havt et meget stort Antal Kilder paa forskjellige Steder i Byen, men som nu størstedelen ere tilstoppede.

Her har Du nu det vigtigste om Røskilde; ønsker Du nøjere Underretninger, maae Du søge dem i fuldstændigere Beskrivelser. Efterat jeg havde beseet Domkirken, kan Du vel tænke at jeg gjorde mig Umag for at faae Byens største og berømteste Kilde at see, hvilket ogsaa uden synderlig Besvær lykkedes mig. Den findes ved Enden af Byen, hvor den er under Laas og Lukke. Jeg henvendte mig til en Mand der boer tæt derved og har Opsigt med den; han var strax villig til at lukke op for mig, og bød mig et Glas af dette dejlige Vand, som smagde mig særdeles behageligt. Det indvendige ved Kilden, saavel som Nedgangen til den, er meget forfaldet; men kan vel snart ventes

istandsat. Efter et kort Ophold her
 spurgte jeg, hvor den herværende Papiir-
 fabriek var; jeg fik den anvist, ilede did,
 og var saa heldig at træffe Mesteren over
 Fabriken ved Indgangen. Denne særde-
 les artige og tjenstagtige Mand hedder
 Stanke. Fabriken er meget betydelig og
 ejes af et Interessentskab bestaaende af for-
 muende Mosaisker i Kjøbenhavn; den dri-
 ves med en Nidkjerhed, som er en sand
 Glæde at see. Flere Sorter Papiirer fa-
 brikeres her, og jeg saae noget særdeles
 godt Postpapiir, ligesaa fiint og godt som
 det udenlandske. Værket drives ved Damp,
 en Indretning der fortjener at sees af en-
 hver Rejsende. Dampen, som driver Pa-
 piirsmøllen, bruges tillige paa samme Tid
 til en herværende Bomuldsfabriek, der og-
 saa tilhører det samme Interessentskab.
 At see her en saa god anlagt og vel udført
 Fabriek som denne, maae fornøje enhver
 dansk Mand; saameget mere som det lader

til, at mange af Landets rige Mænd nu hellere synes om at laane deres Kapitaler ud til høje Renter, end at bruge dem at anlægge Fabriker med til Landets Tarv. Sandt nok, flige Indretninger kaste just ikke, især i Forstningen, meget af sig; men desto større Vre fortjene de Herrer Interessentere af dette Anlæg, hvilket desforuden er det meest overtydende Beviis paa, at Landet ogsaa ejer ægte Fædrenelandsvenner i det mosaiske Samfund. Papiirs-Fabriken er ikke ganske færdig, men vil vel snart blive det; især da Indretningen nok med Tiden bedre vil betale sig end nu i Begyndelsen og i disse pengeløse Tider. Hvo vilde ikke ønske at Fabriken stedse maatte beholde den der nuværende Mester, eller ogsaa hans Plads besættes med en ligesaa duelig Mand? dette vilde sikkert være til Fabrikens store Nytte. Den samme Orden og Keenlighed der hersker ved denne Fabrik, hersker ogsaa ved den her-

værende Bomuldsfabrik; dette nyttige Anlæg har en særskilt Bygning, og sin egen Mester. Det drives hardtad ene ved Fruentimmer, hvoriblandt der findes en-
 deel Børn; — dette allene at kunne give
 saa mange Hænder noget at fortjene, maae
 være en stor Glæde for Interessenterne. —
 Jeg forlod dette Sted meget fornøjet og
 kom særdeles veltilfreds hjem i mit Logis;
 her spiste jeg et tarveligt Aftensmaaltid,
 hvorved jeg gjorde den Anmærkning, at
 Koeskilde er forspnet med overmaade godt
 Hvedebrod, og til meget billige Priser; en
 saa meget større Beshynderlighed, naar man
 tænker sig Kjøbenhavns daarlige Brod til
 dyttere Priser, og dog er Koeskilde — kun
 fire Mile fra Kjøbenhavn!

Jeg maae nu slutte dette Brev, da
 det endnu i Aften skal bort. I Morgen
 faaer Du en nye Skrivelse fra din oprigtige

Andet Brev.

Ufrejse fra Roeskilde. Vejen til Ringsted. Ve-
 thraborg. Dusted Kroe. Skjoldnæsholmsskov.
 Ordrup Kroe. Ringsted. Ringstedes Kirke
 og dens Mærkeligheder. Ufrejse til Næstved.
 Vejen til Næstved. Herlufsmagle-Kroe. Steens-
 koven.

Næstved.

Seg vaagnede i Morges meget tidlig i
 Prindsen i Roeskilde; men det var ikke
 muligt at komme ud paa Gaden, forme-
 delst den stærkeste Pladsregn. Hele Na-
 turen syntes at have indhyllet sig i det tyk-
 keste Regnflor, og hvor man saae hen, var
 alt Taage og Regn. Jeg saae mig om
 i mit Værelse efter en Bog, men forgje-
 ves; jeg nødsagedes altsaa for endeel til
 at fordrive Tiden ved Tobaksrøg. Den
 som saaledes i mit Sted, skulde have hol-
 det Stuearrest her i et par Timer, havde
 sikkert ligesom jeg, af Hjertet gjort det

Ønske at der paa ethver Gæstgiversted
 maatte findes nogle gode Bøger til de
 Rejsendes Afbenyttelse. Det eneste jeg
 fandt i mit Værelse at anstille Betragt-
 ninger over, var en Bøsse til de Fattige.
 Hardtad i enhver Kroe findes saadanne
 Bøsser, som jeg ogsaa troer grunder sig
 paa en kongelig Befaling; men sjelden el-
 ler aldrig seer man at noget lægges i dem;
 maaskee kan Aarsagen hertil for endeel sø-
 ges i Manges besynderlige Begreber om
 Fattige og om et Fattigvæsen. Det bed-
 ste Middel til at hjælpe at fæde meer i disse
 Bøsser synes mig vilde være, om Vedkom-
 mende hvert Aar eller oftere, aflagde of-
 fentligt Regnskab for Anvendelsen af det
 indkomne. — Jeg havde nu drukkert mit
 Theevand og min Vogn holdt for Døren;
 Regnen havde ophørt, og efter at have
 betalt en billig Regning, satte jeg mig paa
 Vognen for at kjøre til Ringsted. — Vejer-
 fra Roeskilde til Ringsted er meget god

og nok den bedste i Sjælland; her har man tillige en behagelig Udsigt, thi naar man har kjørt et kort Stykke, sener man strax Grevskabet Lethrabort, der ligger paa højre Side af Vejen. Lethrabort tilhører den Holsteenke Familie og er en skøn anseelig Bygning, omgiven med yndige Skove og en meget zierlig Have. Dette Sted og den hele Egn er meget berømt fra Oldtiden, da Lejre eller Lethra har været de gamle Kongers Residents i Danmark. To Mile fra Roskilde ligger Dusteds Kroe; denne Kroe har været meget bedre indrettet forhen end den nu er, baade hvad selve Stedet angaaer, saavel som og med Hensyn til Beværtningen. Noget herfra gaaer Vejen igjennem Skjoldnæsholmskov; en temmelig stor Skov og meget behagelig at kjøre igjennem. Ved Enden af denne Skov ligger Drbrups Kroe, som for nogle Aar siden afbrændte og nu paa nye er opbygget; den har ikke saa stor Søgning

som Dufstedts Kroe, ihvorvel man her bliver ligesaa godt, om ikke bedre, beværtet. Naar man har passeret dette Sted, vjner man efter en kort Tid Ringstedts Kirkes taarn, og snart er man i en smuk Allee der fører til Ringsted. Jeg tog ind i Byens eneste Gjæstgivergaard, som for nogle Aar siden er nye opbyggt; den ligger ved Siden af Kirken, er meget vel indrettet, og har nylig faaet en nye Ejer. Denne Mand er efter al Udseende meget drivtig og — morende. — Nu et par Ord om selve Ringsted.

Blandt Sjellands Kjøbstæder, mærkværdige fra Oldtiden, fortjener unegteliggen Ringsted, en lille men ældgammel Bye, at nævnes. Den ligger 8 Mile Sydvest fra Kjøbenhavn og har været meget stor. Nogle antage at den har Navn af Kong Ring, som levede i det syvende Aarhundred. Det mærkværdigste Byen har, er dens Kirke, som først blev opbyg-

get 1082 af Biskop Svend Nordbagger ved Kong Svend Estritsens Hjelp; det er en i gothisk Bygningsmaade anseelig Korskirke. Først kaldtes den Vor Frue Kirke, men da Kong Valdemar den 1ste havde ladet sin Fader Hertug Knud af Paven canonisere, eller indføre blandt de store Helgenes Tal, efter hans Skrivlæggelse her i Ringsted 1170, saa kaldtes Kirken efter ham St. Canuti (St. Knud), og siden efter Ordens Stifteren for de Benedictiner Munkke, som beboede Klosteret, St. Bendts. Hvad der i Særdelighed gjør denne Kirke mærkværdig, er at følgende Kongelige Liig have deres Gravsteder her, nemlig: Hertug Knud Lavard; Valdemar 1ste; hans Dronning Sophie; deres Søn Christopher, Hertug af Jylland; deres Søn, Knud 6te; hans Søster Rigisa, giftet med Kong Erik i Sverrig; deres Broder, Kong Valdemar 2den; hans første Dronning Dagmar; hans anden Dron-

ning Beringer; hans Søn Prinds Baldemar, og dennes Gemal Eleonora; Hertug Knud, Baldemar 2dens Søn og dennes Søn Hertug Erik; Kong Ericus; Kong Erik Menved og hans Moder Dronning Agnes; hans Dronning Ingeborg; hendes Broder Kong Byrge af Sverrig og hans Dronning Margretha. Foruden disse Begravelser findes her en stor Deel andre; de mærkværdigste som faldt mig i Djnene vare følgende:

Mag. Christian Bliffeldt 1681; Borgemester Laurikson 1683; Byskriver Rothenberg 1737; Mag. Christian Lemvigth 1740; og endeligen et særdeles skjönt nyt Marmor-Minde over Statsraad Neergaard. — I Kirken findes desuden en betydelig Deel Baabner med bekjendte adelige Navne; ligeledes et stort Antal Liigstene, som ere næsten ulæselige. Paa Altartavlen findes Karstallet 1099, og Stole og Bænke i Choret, ere særdeles antikke. —

I Aaret 1806 kom denne Kirke i Brand af en Ild som ødelagde Herregaarden, Ringsted-Kloster kaldet, der laae nær Kirken. Taarnets Kuppel brændte og Klokkerne faldt ned; men Hvelvingen udholdt Ildet og Kirken frelstes. Ilden tog imidlertid dog fat i de tilbyggede Kapeller, hvor Landstingene holdtes og hvor der tilforn var en latinff Skole; disse bleve siden nedrevne. Orgelet blev sønderslaget af en Hvelving som faldt ned paa det; og man maatte siden opføre en nye Gavlmuur, hvorved Kirken blev noget mindre i Længden*). Nu er Kirken hardtad ganske istandfat, saaledes at den ved nye Vinduer er bleven meget lysere; kun mangler Orgelet, hvorpaa der imidlertid bygges. Hvad Ringsted iøvrigt angaaer, er den nu en meget ubetydelig Kjøbstad, (man regner dens Indbyggere omtrent til 700), hvor-

*) Kirkens Længde er nu 88 Alen, Bredden 31 Alen, og Høiden 25 Alen.

vel den i flere Henseender har vundet ved sidste Ildebrand; saaledes er Raadhuiset nu en ganske smuk og meget rummelig Gaard, beliggende midt paa Torvet. Bøefogden her er Cancellieraad Harhof, en ung, men meget virksom og tjenstagtig Mand. Ringsteds Præst er den agtede Amtsprovst Mønster.

Efterat have opholdt mig nogle Dage i Ringsted, bestilte jeg Bogn for at Fjøre til Næstved. Vejen fra Ringsted til Næstved er ingen saakaldet Kongevej, og var derfor ogsaa hidindtil særdeles slet og om Vinteren paa flere Steder hardtad ufremkommelig; nu derimod anlægges en nye Vej, hvoraf man allerede har faaet et betydeligt Stykke færdigt. Udsigten paa denne Vej, der regnes for 3 Mile fra Ringsted, er særdeles behagelig, da man har bestandig Ufvepning af flere Herregaarde og Skove. To Mile fra Ringsted

Kommer man igjennem en Bye, der hedder Herlufmagle; i denne Bye er en Kroe, den eneste paa denne Vej; men som dog Kun er til liden, eller ingen Nytte for den Rejsende, da man næsten ikke er istand til at faae andet her end daarligt Al og Brændevin. I de senere Aaringer har her været flere forskjellige Værter; men ingen har nok endnu kunnet bestaae, og maaskee tildeels ere blevne forarmede; dette er da ikke heller at undres over, naar man betænker, at der af dette usle Huus, beliggende paa en Vej hvor ingen stærk Passage er, svares en aarlig Afgift med Skatter af 900 Rbdlr. Noget fra Herlufmagle, ojer man Nestveds Kirker, og nu kommer man igjennem en lille Skov kaldet Steenskov, som tildeels tilhører Herlufsholm. Det varede ikke heller længe, førend jeg saae Herlufsholm paa min højre Side og Nestved lige for mig, og kjørte nu i en meget svær Sandvej, der førte mig til Nestved, hvorfra

dette Brev sendes, og hvorfra Du i Mor-
gen skal høre meer.

Din

Tredie Brev.

Nestved. Nestveds Kirker. Hospitaler. Sko-
ler. Kilde. Beskrivelse over Nestveds nu-
værende Tilstand.

Nestved.

Nestved, der menes at have sit Navn
fordi den ligger tæt ved den forbiøbende
Aae, som kommer fra Suserup Møl-
le, og derfor kaldes Suusaae eller Nes-
aae, hvoraf Næsbye og Næsbyeholm have
deres Navne; eller ogsaa fordi Byen i æl-
dre Tider var i Velstand og Herlighed
næst ved Roeskilde, ligger 10 Mile Søn-
den fra Kjøbenhavn. Den kan ansees som
en lille Søestad; thi Hjønt Havnen ligger

en Mil derfra og kaldes Karbeks Minde,
 har dog den omtalte Aae ved Byen faa
 meget Vand, at saavel Baade som Pram-
 me til Varenes Ud- og Indskibning kunne
 passere her. Byens Dyrdelse er vel, som
 fleres uvis, dog antages almindeligen med
 Grund, at den tog sin Begyndelse i det
 12 Aarhundrede, da ikke allene Adelstan-
 den her kom paa Fode, men og mange
 saakaldte Herre-Klostre af Benedictiner- og
 Bernhardiner-Ordenen og flere allevegne
 bleve bygte, og ved den Anledning, her
 ligesom i Tydskland, forffjellige Kjobstæder
 anlagte. At dette især kan hentydes paa
 Næstved, kan man slutte deraf, at de tre
 adelige Brødre Bodildsen, Ridderne Pe-
 der, Tørgen og Hemming, i Forening
 med deres Moder, her 1135 under Erik
 Emunds Regjering i Danmark stiftede
 det store Kloster St. Peders Kloster, som
 blev opført paa den Plads hvor St. Petri-
 Kirke i Næstved endnu staaer, under Bi-

Kop Eskild; *) men da dette Kloster Aaret 1261 afbrændte, forflyttedes det til sit nuværende Sted i Skoven ved Byen, og fik Navn af Skov-Kloster. Nu bærer det Navnet efter Herluf Trolle, og kaldes Herlufsholm. At dette Kloster har været Oprindelse til Byen, er rimeligt deraf, efterdi Klosteret siden i lang Tid ejede Byen, som maatte svare Klosteret Penge; Klosteret indsatte ligeledes Byens Borgemestere og andre Dyrigheds-Personer, indtil Kong Erich af Pomeran i 1426 betog Munkene disse Rettigheder, og lagde Byen under Kronen, samt gav den sin egen Birkeret, hvilket og hans Eftermand Christopher 3 stadfæstede og forbedrede. Imidlertid havde Byen ikke staaet ret

*) Mogle antage at den Roeskilber Biskop Petrus Botylbis, der faldt i Slaget ved Fodvig 1134, skulde have stiftet Klosteret; men dette maatte da være skeet ved Foundation 1½ Aar førend han døde.

længe, forinden den 1271 tog stor Skade ved Ildsvaade; da endeel af Byen tillige med St. Peders-Kirke afbrændte. Et gammelt Sagn om Nestved fortæller og, at 1417 havde den nær paadraget sig en stor Ulempe formedelst en Voldsgjerning, som nogle af dens Borgere øvede imod Munkene i Skieninge- eller Mariboe-Kloster. Disse havde giort Indgreb i deres Fiskerie paa den lollandiske Side. Nestveds Borgere toge sig selv til Rette, grebe en Munk og tvende af Klosterets Bønder, lode dem halshugge og begrave i hebensk Jord; for denne Gjerning slap Nestveds Borgere dog meget lemfældigt; thi efter en naadig Dom, affagt af Kongen og Raadet, maatte de blot give Mandeboed efter Loven, forsone sig med de 3 Halshugnes Benner, lade deres Legemer optage og begrave i viet Jord. At Nestved har været en vigtig og anseelig Bye, maae man troe deraf, at den i Erich af Pomerens Tid har havt

sin egen Mønt, hvor nogle smaa Stykker ere slagne, og som endnu findes i Cabinetterne. Endnu i Kong Hanses Tid var Møntgaarden bekjendt i Næstved. Byen fik Privilegium paa frit Fiskerie under Christian 1ste. Om Næstved nogensinde har været befæstet, vides ikke, men vel at de holsteenske Herrer, Byens Panthavere og Ejere i det farlige Mellemrum efter Christopher 2dens Død, havde uden for Næstved bygt en Skanse, kaldet Huusvolden, hvis Levninger endnu sees uden for Byen i de Banker, som ligge lige for Sortebrødrene. De havde der i Sinds at forsvare sig imod Kong Baldemar 3die, som efter sin Indkaldelse til Thronbestigelsen ideligen fordrev disse fremmede Gjester; men Kong Baldemar belejrede denne Huusvold 1344, indtog den næste Aar og nedlagde Anføreren Erich Nielsen med sine Folk. Af Kloostere vare her i de katolske Tider, foruden det store Benedictiner-, eller St.

Peders-Kloster, et Graabroders eller Fran-
 ciscaner Kloster, stiftet 1239, og et Domi-
 nicaner- eller Sortebroders Kloster, stiftet
 1242. Graabroders-Klosteret blev nedrevet
 i Reformationens Tid 1531; men Sorte-
 broders-Klosterets Bygninger staae endnu;
 og bruges som en lille Herregaard. Den
 tilhører for Tiden Comtesse Kaas; og Grev
 Danneshjold-Samsøe har her anlagt et
 Brændeviinsbrænderie, som er bortforpag-
 tet til Major Benzen. Paa Sortebroders-
 Klosteret findes følgende Paaskrifter; paa
 den ene Længe strax inden for Porten
 staaer: 1527 Domus hæc in Jesu Christi
 nomine est instructa — og paa den anden:
 Hjelp Jesus, Maria, Anna. — Byen
 har tvende Kirker. Den største er St.
 Peders-Kirke, hvis Alder regnes lige med
 Byens Alder; det er en anseelig Bygning
 af 80 Alens Længe, har 3 Gange og 2
 Indgange. Dets Taarn er over 80 Alen
 højt og har 3 Klokker. I Baabenhuset

staae disse Ord i Munkeskript: Opus est istud completum 1234. Erasmo Abbate. Bag Altaret findes en gammel katolsk Altartavle med den hellige St. Knuds Billed, temmelig forgyldt men meget beskadiget. Den nu brugelige Altartavle er smukt malet og forgyldt, og givet 1683 af H. Hornemanns Enke. Kirkens største Lysekroner er givet af tvende Kobbersmedde fra Glensborg, og den i Choret af H. Hornemann 1630. Prædikestolen er af anseeligt Billedhugger = Arbejd, og Orgelsværket meget stort og godt. Her findes endeel Pulpiturer; tvende ere i Choret; det ene bygt af Niels Mundt og det andet af Oberst Swane 1709. Daaben er af Malm med en latinisk Munkeskription; den bæres af de 4 Apostler, ligeledes af Malm. Et broderet Altarklæde er givet 1594 af Frue Basse. Ligeledes findes her et stort Crucifix fra 1580; en Liigsteen over G. Passelik 1599, og en ditte

over Michel Sehested, død 1583, og Frue N. Gyldenstjerne død 1576. Blandt flere Epitaphier lagde jeg Mærke til Borgemester Tørgensens 1625; Raadmand Hornemanns 1674; Catharina Clausbatters 1623; Willum Michalsens 1628; Malene Hervillages 1625. En stor Deel Liigsteene findes her ligeledes, samt 2 gamle sønderrøve Faner og nogle gamle Malerier. Hvad denne Kirkes Udvortes angaaer, da er den meget forfalden; dens indvendige Dplysning synes ogsaa med Føje at kunne paaantes. Præsten ved samme hedder Dall. Dette Sognekald skal være godt, da Menigheden er meget stor; saa meget mere er det et Særsyn, at Kirken, som det hedder her, kun lidet søges.

Nestveds anden Kirke St. Mortens, har ikke noget synderligt Udvortes; men er inderlig lys og behagelig indvortes. Her er Pastor Holst Præst og det er altsaa ikke at undre over, at denne Kirke har et be-

tydeligt Antal Tilhørere, hvorvel kun $\frac{2}{3}$ Deel af Byen hører til den, foruden en lille Bondeby, bestaaende af nogle faa Gaarde, som hedder Naderup, der ligger strax ved Nestved. St. Mortens Kirke troer man har været til fra det 13de Aarhundrede. Altartavlen er af konstigt Billedhuggerarbejd fra 1664, og hvo som betragter den med Opmærksomhed, vil beundre hvad Oldtidens Urættelighed har kunnet afbilde i det haarde Træ. Her sees alle vigtige Tildragelser i Jesu Liv udtrykte, ligesaa Begyndelsen til Enden; ja endog Personernes Characterer ere med den Nøiagtighed afbildede, som man hardtad skulde ansee for umulig. Den vil stedse blive et Mindesmærke om Oldtidens Konst, og om dens Nidkjerhed for Religionens Advortes. Til Altaret høre tvende røde kostbare Sløjelsklæder som ere guldbrodede; det bedste er givet af en Frue v. Hvidtfeldt 1798 og det andet samt Messehage, af

General Galkoffky 1733. Sølvkalken vejer $40\frac{1}{2}$ Lod og er givet 1680. Sølvkanden af Frue Povelse 1696. Daaben er af Malm fra 1515 med en latinsk Munkenskriftion. Under Orgelværket er en gammel chatolff Altartable, som bør nævnes for dens Mærkværdighed fra Oldtiden og for dens skjonne levende Farver, som endnu have vedligeholdt sig. Her sees et stort Vægebilled; Kristus overleverende St. Peder Nøglerne, og en Afbildning af Skjærsilden. Prædikestolen er af simpelt Billedsniderarbejd fra 1692. Lysekronen er skjenket til Kirken 1678 og Lysestagerne 1640. Endeel Begravelser findes her, nemlig: Sognepræsten E. C. Brobye 1640; Handelsmand J. A. Korf 1676; Borgemeester J. A. Aalborg 1666. Hans Sværk 1622; Sognepræsten A. From; General Galkoffky 1756; Oberst Galkoffky 1758; Maren Pedersdatter 1640; og Wilhelm Hornemann 1699. I Sidebyg-

ningen findes de Hornemanners aabne Begravelse, og paa Orgelet staaer Eskild Gieses og S. Gyldenstiernes Navne samt Waaben med Karstallet 1598. Desforuden sees mange Liigstene og Begravelser, samt tvende Lister paa Kirkens Præster fra Reformationen findes her ligeledes. I denne Kirke er endnu den gamle Etik at Vedkommende bruge, istedet for de sædvanlige Pengetavler, en Pung paa en lang Stang, at samle Penge ind i under Tjenesten. Nyseenvante Kirke har et stort Taarn med 3 gode Klokker; paa den største staaer med Munkeskrift: "Hellige Morten! beed for os!" og paa den anden 1643. For Kirkens Vedligeholdelse sørges tilbørligen; saaledes blev der i 1808 indrettet en nye Skriftestoel; denne Skriftestoel, som Hr. C. Molbech i sine "Ungdomsvandring, Kbhavn 1811, Side 34," kalder: "et smagløst Munde om utidig Glimmersyge og pralende Tomhed; samt en

stadselig og anstødelig Indretning," vil jeg her beskrive, paa det at Du kan lære at kjende den Hr. Molbech særegne Dømmemaade. I Choret staaer en simpel Lænestoel under et libet udspændt Stykke Silketøj; herved staaer et lille simpelt Bord, og uden om dette nogle ligesaa simple Bænke. Paa den ene Side ved Stolen staaer malet paa Væggen: "Herren kjender sine," og paa den anden Side: "Giv Agt paa Dig Selv." At Stolen er til at sidde paa for Præsten, Bordet til at lægge en Bog paa og Bænkene at sidde paa for Skriftebørnene, da de dog vel ikke skulde staae eller sidde paa Gulvet, er let at indsee; men hvorledes at sli­ g en Indretning kan kaldes pralende, stadselig og anstødelig, maae Hr. Molbech selv bedst forstaae og forsvare *).

*) At Hr. Pastor Holst er "Ophavsmanden" til dette af Hr. Molbech omtalte "profane Kunststykke", behøver jeg vel ikke at sige Dig; hvorved jeg dog maa tilføje, at det

Nestved har ejet et Hospital, stiftet af Dronning Christina, Kong Hanses Gemahl, hvis Ejendomme 1539 bleve henlagte til Bartows Stiftelse i Kjøbenhavn, med Forbehold at 9 Lemmer fra Nestved skulde indlægges. Byen ejer endnu et

ganste har vundet høje vedkommende Auctoritets Bifald.

En anden Pubseerlighed i omnævnte Hr. Molbechs Bog er at han, efter at have Side 34 gjort St. Mortens Kirke den uømtalte Compliment og altsaa været inde i den, dog i samme Bog Side 328 siger: "St. Mortens Kirke er uidentil meget uanselig, ind kunde jeg ikke komme, i hvor megen Umage jeg gjorde mig." At man, naar man vil besee en Kirke i en Kjøbstad, henvender sig enten til Præsten eller til Skolelæreren, er rimelig; men at Hr. Molbech ikke har gjort dette, har Hr. Pastor Holst forsikret mig om. Hvori hans megen Umag da har bestaaet, maae Himlen og han selv vide.

Hospital, en god Indretning for Gamle og Svagelige; her kan indtages 36 Lemmer og hvert Lem faaer 3 à 4 Mk. om Ugen, foruden fri Barme m. m. Det kaldes Helliggeistes Hospital, og har tilforn haet en Kirke. Nestved har ejet en Latinsk Skole; den blev nedlagt 1740, fordi den ikke, formedelst det nærliggende Herlufsholm, kunde vedligeholde sig. Dens sidste Rector var Mag. Otto Rud. Byen har nu tvende Almueskoler, hvis Forfatninger ere gode; dog læres her kun det ganske almindlige, saa at der vel neppe kan være Tvivl om, at en Mand med Sprogkundskaber, f. Ex. Tydsk, Fransk og Engelsk, sikkert vilde finde sit gode Udkomme i Nestved. Blandt Byens Mærkværdigheder fra Oldtiden maae den Kilde nævnes, som findes paa Nestveds Overdrev, og som den 2 Novbr. 1561 blev opdaget af en Bonde; denne meldte det til Capellanen ved St. Peders Kirke Hr. Ey-

lert, og at han fandt en helbredende Kraft i dette Vand. Bemældte Eylert lod Kilden derfor ordentlig indrette, med en Fattig-Blok derved, omgiven med et Stakkit, der endnu vedligeholdes den Dag i Dag, og besøges meget, især St. Hans- og vor Frue-Aften. I Almindelighed benævnes den ved Hr. Eylerts Kilde *). Efter saas-

- *) Ved senere at tale med min Ven Hr. Prof. Gevel Bloch om denne Kilde, erindrede han at have en Afskrivt af Kildens Inscription, som han og var saa tjenstagtig at laane mig. Den lyder saaledes:

Saaledes lever en Døende efter Døden —

Eylert —

Er alt hvad man veed om en erwaardig i

Nestved —

Nok-for Dig Du denne salige Stifter —

Naar mange Dine Efterkommeres Jhu-

Kommelse er udslettet —

Denne de flestes Lovtale,

Han blev født, gift og døde —

Snart og kort, er snart og glemt —

ledes at have givet Dig Efterretning om
Nestved, for det meste-i sin gamle Skif-
felse, vil jeg underrette Dig om, hvorle-
des Nestved nu for Tiden er.

Nestved er en betydelig og næst Helsing-
øer og Slagelse den største Bye i Sjælland;
den er vel bebygget; men mange gamle
Gaarde og Huse findes alligevel i den; det
bedste Oversyn af Nestved man kan ønske
sig, faaes, naar man gaaer op paa en af de

Saa staaer dit Navn plantet ved denne
Kilde og grønnes —

Som disse Træer og lægge Aarhundrede
til din Alder,

Din Land fryder sig nu hver Gang din
Kilde lædsker

En smægtende Usmægtig, af dyb Fornæ-
bring over

Skaberens Almægt og Gødhed og drikker
igien,

Dgrækker, naar Hjertet er godt, sin fattige
Broder Haanden.

Været barmhertige. Luc. VI.

adskillig høje Sandbanker som Byen har tabt
 er omringet af. Herfra seer man: Nest-
 ved = Bye med Sorte = Brødre = Klosteret;
 Herlufsholm med Skove; Saltøes Mølle
 med 2 Skove; Karbeks Kirke; Ydernæs
 Gaard med Skov; Gavnøes Slot med 2
 Skove; Rønnebeksholmskov; Kalkberriis-
 skoven og Steensskoven; desuden seer man
 Nestveds Aae og selve Søen. Paa disse
 Sandbanker ligge Byens 2 Bejrmøller,
 som tilhøre Grev Moltke, og som ere de
 eneste Byen har; dog findes her tillige en
 Vandmølle. I 1816 var Nestveds Sol-
 kemængde 1629, foruden det i Byen lig-
 gende Militaire, som bestaaer af 2 Esca-
 droner Landsenerere, foruden de Recruter
 og Officierer, som henhører til den her i
 Byen værende, og for nogle Aar siden op-
 byggede betydelige Exerceerskole for Prinds
 Frederik Ferdinands Dragon = Regiment.
 At det synes, som det meget Militaire
 kunde for Indquarteringens Skyld være

befvørligt for Borgerstabet er næsten i Dinefaldende.

Grev Danneskjold-Samsøe er Præstaves Amtmand, hvorunder Nestved hører. Byens Byefogd er Justitsraad Ehrenhejder, en Søn af den saa særdeles agtede Statsraad og Kammeradvokat Ehrenhejder.

Det er en sand Glæde at høre hvorledes Grev Danneskjold omtales og elskes af Nestveds Borgere; og han fortjener det unegtelig ogsaa; thi flere gode og nyttige Indretninger har denne sande danske Mand gjort, baade saavel for Nestved, som for flere Stæder. Han har saaledes (som er vitterligt nok) anlagt den nye Kanal, der gaaer fra Næsbyholm til Nestved, $2\frac{1}{2}$ Mil; her skeer Transporten med Brænde fra Danneskjolds Skove, og fra Kanalen igjennem Nestveds Aae til Karbek; ligeledes har han ogsaa udvirket, at Nestveds Borgere fik deres Forder samle-

de, istedet for at de før laae adspredte i flere Marker. Disse Gorder eller saakaldte Sverdrev har Herluf Trolle skjenket Byen; saaledes, at der til hver Gaard eller Huus ligger noget Jord. Denne af Danneffjold udvirkede Udskiftning er virkelig god; men havde dog den slemme Følge, at Byens almindelige Græsningsmark faldt bort og blev deelt tilligemed den øvrige Jord; herved taber unegtelig den fattige Huusejer, som nu ingen Koe kan holde mere, da det Stykke Jord han har faaet, er hardtad for lidet til at fore den paa om Sommeren; altsaa langt mindre til at skaffe Foder til den om Vinteren. Dog denne Sag kunde nok ved Danneffjolds bekjendte Godgjorenhed paa anden Maade raades Bod paa; men det værste ved denne Udskiftning er at Byens Gorder vil, dersom man ikke sørger derfor itide, om nogle faa Nar komme til at tilhøre en eller nogle enkelte rige Mænd i Næstved. Denne Formod-

ning synes ikke ugrundet, da flere Velhavende allerede nu begynde at kjøbe Byens Ejendomme, og derpaa sælge dem igjen paa gode Betingelser, naar de først have taget Jorderne fra og lagt til deres egne; ligeledes vilde de nok vide at kjøbe den fattige Huusejers Jord, som dog er for liden til at han kan have nogen sand Nytte af den; paa denne Maade ville, som sagt, Byens Jorder om faa Aar staae Fare for at komme i nogle enkeltes Bold, og den ædle Giver Herluf Trolles Hensigt aldeles glippe. — Flere hørte jeg dog nærede det Haab til Dannefjold, at han nok vil vide at afværge de skadelige Følger heraf.

En Indretning gjør især Grev Dannefjold udødelig Ære, nemlig det i Aarstrax uden for Nestved anlagte Amts-Hospital. Bygningen er meget rummelig og har 4 Værelser hver med 6 Senge i; desforuden ere her 3 Daarekister, og et stort Loft som i Nødstilfælde ogsaa kunde bruges

til at lægge Patienter paa, samt en Operationsstue. Ved Stedet er en liden Have. En Dekonomus som desuden er Saarlæge ved det Militaire i Nestved, boer her ret net og drager Omfarg for de Syge. Flere heldige Helbredelser have allerede her fundet Sted. Overopsynet har Justitsraad Dr. Holtermann og Districts-Chirurgen Thode, som boe begge i Nestved. Enhver Syg paa Amtet modtages her; de velhavende mod Betaling, og de Fattige fri eller for Amtets Regning. Det eneste mislykkede ved dette Sted, er dets Beliggenhed lige ved Landevejen, hvor de Syge hvert Djeblig forstyrres, ikke at tale om, at det i flere Henseender synes upassende.

Nestved har fire eligerede Borgere; samt et vel indrettet Brandkorps, hvorved Officierene bære en smagfuld Uniform, lignende Kjøbenhavns Brand-Corpses. Den Højstkommanderende herved er Bagermester og Dannebrogsmænd Abdit; des-

uden hører hertil en saakaldet Brand-
 Vagt, som bestaaer af 24 vel munderede
 og exercerede unge Borgere; deres Lieute-
 nant er en raff Mand, Værtshuusholder
 Lange. I Nestved træffer man som i
 flere sjellandske Kjøbstæder en meget god
 Justits og Orden i det Hele; Byen har 2
 Politiebetjente og 4 Vægttere, alle munde-
 rede. Her findes et gammelt Raadhuus,
 hvori et Bejer- og Sprøjte-Huus. Den-
 ne Bygning vender ud til en Gade mod
 Naen; strax herved ligger det eneste Pak-
 huus Byen har, men som staaer ledigt;
 samt et Magazin som tilhører Grev Moltke
 til Rønnebeksholm, og som bruges til at
 gjøre Dplag af Kornvare i. Hvad Nest-
 veds Handel angaaer, da har den i de se-
 nere Aaringer næsten ganske og aldeles
 tabt sig, imod hvad den forhen var; maa-
 ske kan Aarsagen hertil være at man nu
 finder 5 Gange saa mange Kjøbmænd her
 mod forhen. Vilde kun Bedkommende

overholde, at ikke enhver omvandrende Spe-
 culant tillodes at nedsætte sig som Kjøb-
 mand, fik nok Byen større Handel; thi
 det meget Bissefræmmerie med Vare paa
 Landet maae unegteligen skade enhver Kjøb-
 steds Handel. Af Professionister gives
 her alle Slags; dog fint og ret smukt
 Arbejd gjøres her neppe. Næstved har
 desuden en stor Gjæstgivergaard, belige-
 gende paa Torvet; 2 offentlige Billards;
 et Vinhuus; 3 Reglebaner m. m.; samt
 — tvende Lotterie-Collectioner! Hertil
 kan anføres en Conditior, som ligeledes boer
 paa Torvet. Et meget velforsynet Apo-
 thek, som ikke giver Hovedstadens Apothe-
 ker noget efter, er her, hvis Tjer er en
 meget yndet og stræbsom Mand, Hr. Lang-
 sted. Byen har ogsaa et Læse-Selskab;
 men da Læselysten ikke her er synderlig
 stor, og for det meste kun strækker sig til
 Statstidenden, saa indsees, at om dette
 Læse-Selskab ikke kan tales synderligt;

derimod gives her 2 Clubber som ere i fuld Flor. Den ene kaldes det adelige- eller venstabelige Selskab, og den anden: det forenede borgerlige Selskab. Hvad nu en adelig Club egentlig vil sige her, er ikke saa let at bestemme; thi forstaaes her- ved efter Peder Syvs Ordsprog (1ste Deel Side 5): "Adel her, Adel der, Hvo ædelt gjør, Han ædel er" — vor Herres Adel, og ikke den jordiske Adel, da held Næstved! at den i sit Skjød har mange saadanne Hædersmænd; men tages Ordet i en anden Betydning, da er Næstved nok den første Bye, hvor et saadant Selskab af sit Slags er oprettet. Ethvert af disse Selskaber bestaaer circa af 100 Medlemmer. At flige Selskaber ellers har her, som i andre Byer fordærvet den huuslige Selskabelighed, som fandt Sted i gamle Dage, er let at indsee; thi naar man undtager Byens Honoratorers Gjæstebude, hvortil vel sjelden nogen Borger indbydes,

holder enhver Familie sig i sit eget Huus; dog maae jeg herved anmærke, at Nestveds Borgere, ere saa gjestmilde, som noget som helst Borgersamfund i hele Danmark kan være.

Lev vel!

Fjerde Brev.

Lille Nestved. Herlufsholms Skov. Herlufsholms Skole. Kirken og dens Mærkværdighed. Kirkegaarden. Rejsen til Gavnsø, Gavnsø.

Nestved.

S Dag var jeg paa Herlufsholm. Vejen fra Nestved hertil gaaer igjennem en strax herved liggende Landsbye ved Navn: Lille Nestved. Denne Bye hører til Herlufsholm, og afskilles fra Nestved ved den forhen omtalte Aae, hvorover der gaaer en

Broe. Her er P. Handrup, bekjendt ved
 endeel Skrivter, Skolelærer. Det er et
 lidet Pevebrød han har, saa at denne flitz-
 tige Skolelærer med sin talrige Familie,
 kan sikkert med Nød og neppe slaae sig
 igjennem i disse besværlige Tider. Han-
 drup bliver almindelig i Egnen nævnet ved
 "den gode Handrup," og sandt er det, at
 han unegteligen er den godmodigste ærlig-
 ste Sjel, ligesom heller ikke ufortjent ved sine
 Almue-Skrivter. Han er tillige Orga-
 nist til Herlufsholms Kirke, men jeg troer
 hans Løn herfor er blot 20 til 30 Rddlr.
 om Aaret. Maatte dog denne Mand
 Naar vorde bedre! —

Noget fra lille Nestved gaar Vejen
 til Herlufsholm igjennem en af de yndigste
 Skove, Danmark ejer. Denne Skov be-
 seges, imod al Formodning, kun meget
 lidet af Nestveds Indvaanere, undtagen
 om Søndagen, naar her er Dands.
 Dandsen finder Sted paa en stor Plads

midt i Skoven; her er da lagt et Gulv, og oprejst et Orchester, hvorved de Herrer Musici sidde: formodentligen Hoboister ved det Militaire i Nestved. Et stort Telt er opslaaet, hvor der opvartes af Byens Conditior med alle Conditior-Forfriskninger. Ikke alle Byens Indvaanere ere tilstede ved denne Dands, men endog Folk flere Mile fra Omegnen; at en stor Mængde Tilskuere af Bønder og slige Folk ogsaa indfinde sig, behøves vel ikke at anføres. Det Hele bestyres af en Officier, og enhver Deeltagende betaler 5 Rbdlr. for Sommeren. Hver Søndag Eftermiddag dandses, og naar det mørknes, oplyses Dandsepladsen med Lamper, hvorved det beklageligste er, det ikke sjeldent indtræffende Vanheld, at Damerne saare let faae deres Pynt og Klæder ilde tilredte. At nu denne Dandseindretning kan være ret fornøjelig for de Deeltagende, er begribeligt; men naar man betænker, at Herlussholms Skole-Di-

sciple formodentligen ogsaa ere med, og hvor let disse unge Mennesker, deels ved nøje Bekjendtskab med Bal-Damerne kunde blive for meget adspredte og faae for megen Lærdom i visse Ting, maatte man sandeligen ønske at denne offentlige Dandsen ophørte; saameget mere som jeg inde i Skoven, noget fra hvor man dansede, saae Dptrin, som ikke findes i Miltons Paradiis. — Nu et Par Ord om Herlufsholm.

Herlufsholm ligger neppe en Fjerding Vej fra Nestved. Dette Kloster var det, som Peder, Tørgen og Hemming Bodildsen i Forening med deres Moder i 135 stiftede og blev bygget i Nestved; men som afbrændte 1261 og igjen blev opbygget her og kaldet Skov-Kloster; hvilket jeg i mit tredje Brev til Dig har omtalt. Efter Reformationen tilfaldt Klosteret Kronen, og kom 1560, ved Magekifte med Kong Frederik 2den, i den berømte danske Søhelt

Herluf Trolles Eje, som derfor gav Hille-
rødsholm, det nuværende Frederiksborg.
Kort før sin Død, 1565, blev Herluf
Trolle enig med sin Mage, Birgitte Gise,
og bestemte Herlufsholm med alt dens til-
liggende Tordegods til en Friskole, som
lige indtil vore Dage har vedligeholdt sig,
og ansees for en af Landets bedste lærde
Skoler. Udførlige Uheld, af Mangel paa
tilbørligt Tilsyn, have vel rammet Stiftel-
sen, men Grev J. L. Holstein især ophjælp
den igjen under sin Bestyrelse; og dens
nuværende Patron, Statsminister Raas,
giver ham heri intet øfter.

Bygningerne have de gamle Aarhun-
dredes Udseende og Styrke; dog har Raas
ladet en nye anseelig Skolebygning, tillige-
med flere Bygninger, som har Nutidens
Udseende og Smag for faa Aar siden
opføre. Skolen har et udvalgt Biblio-

thet *), en betydelig Samling Naturalier, Mineralier og Instrumenter m. m.

Omkring Gaarden ere Skove, Alleer, Haver og Fiske-Parker; kort her savnes intet, som kan fornøje Mennesket.

Mangfoldige af Danmarks lærde og navnkundigste Mænd ere demitterede herfra, og næsten hvert Aar demitteres nogle; Skolens Rector er den værdige Justitsraad Prof. Brorson. **) — Herlufsholms fortrinligste Mærkværdighed er dens Kir-

*) Dette Bibliothek bestaaer næsten af 13000 No., hvoraf Grev Thott stiftede Stiftelsen 5200 Bind og G. N. Brandt 6900 Bind. Begge disse Adelsmænd vare i sin Tid Patroner for Herlufsholm.

**) I Skolens sidste Tidsrum af omtrent 50 Aar, regnet fra 1757 til 1806, er et meget betydeligt Antal af Disciple sendt herfra til Universitetet; af disse ere 106 blevene hæderlige Embedsmænd i Staten og gavnlige Borgere i deres Land.

ke; i sit Elags den skjønneste, Danmark
 ejer. Man træffer her en indtagende Pyn-
 telighed, en Simpelt, en Lysning; kort,
 det Menneſke ſom ikke i Herluſſholms
 Kirke kan roes, hans religioſe Tølelſe
 kunde man med Tøje drage i Tvivl. Dette
 kan med ſaa meget beſto ſtorre Skjel paa-
 ſtaaes, naar her ſiges, at Præſten her
 paa Stedet er Hr. Petersen. -

Hvad der end mere forhøjer Kirkens
 Værd, er det hvad den gjemmer. Her er
 Herluſ Trolles Grav i et Capel bag Alta-
 ret; oven over den er hans Billed i fuld
 Legemsſtorrelſe, udhugget i hvidt Marmor.
 Han fik ſit Baneſaar, ſom bekjendt, i et
 Søslag 1565. Hans værdige Mæge lod
 dette Minde rejſe for ham i 1568. Hun
 døde 1574 og ligger ved Siden af ham, og
 har et ligefaa koſtbart Monument ſom
 han. Omkring diſſe Monumenter ſtaaer
 fire Engle af Marmor, og ſeer man til-
 lige to fuldſtændige Jernruſtninger ſtae-

de ved Kisterne. Disse Rustninger antages man, at have tilhørt: den ene Herluf Trolle og den anden hans Svoger. Næst ved dette Var, findes en Liigsteen hvorpaa Borre Trolles og Hustrue Pernille Gøies Navne læses med Aarstallet 1571. Strax herved findes en smagfuld, for faa Aar siden forfærdiget Kiste med Levningerne af — Arild Hvitfeld. Her har man nu gjennt hans hentørrede Legem, som for nogle Aar siden misbrugtes af en letsindig Ungdom ved deres Børnelege; nede i en Kjelder under Kirken, hvor flere Kister findes, staaer hans forraadnede Kiste, hvorfra man formodentlig havde hentet denne store Mand's Levninger og brevet utidig Raadhed med dem, indtil Herlufsholms nuværende Patron sørgede for at disse Dp-tøger standsede, og gav Arild Hvitfelds Been en nye Kiste, det mindste han nok havde fortjent af Danmark *). I dette

*) Arild Hvitfeld døde 1609.

samme Capel findes oppe ved Loftet en gammel Buste, som sikkert skal forestille Birgitte Gise. Nede i Kirken er Geheimeraad Marcus Gises store og prægtige Marmorgravsted. Han døde 1698 som Skoleherre over Herlussholm; dette Monument giver i Pragt ikke de kongelige i Koeskilde meget efter. Aarstallet 1700 findes paa det. Kirken har et nyt og smukt Altar, og et Orgelværk med Klokkespil. Prædikestolen er fra 1623 og bekostet af Rosenkranz. Her findes en net, men simpel Daab, og et Epitaphium over Prof. Resen 1639, samt tvende Lister over samtlige Præster her ved Kirken siden Reformationen. Strax ved Daaben hænger et smukt Malerie, i Anledning af Maria K. Drns, fød Studsgaards Død 1768; ligeheroverfor hænge 3 Faner. Ved den ene Udgang staae 3 kunstige Pyramider af Træ, som forhen have staaet ved Altaret.

Noget fra Kirken er Herlufsholms Kirkegaard, for nogle Aar siden anlagt; den er i det mindre, hvad Assistentkirkegaarden ved Kjøbenhavn er i det større.

Fra Herlufsholm tog jeg til Gavnsø, som nu tilhører Baron Rees-Thott, og hvortil Vejen fra Næstved er meget behagelig, da den for det meste gaaer langs med Aaen.

En liden Miil fra Næstved ligger Baroniet eller Herregaarden Gavnsø, egentlig Gabnøe, fordi den paa en omslydt De ligger ved Gabet eller Udløbet af Nesaae, kaldet Karbeks Minde. Gaarden er en af de ældste, da den Aar 1390 tilhørte en Ridder ved Navn Baldemar Bydelsback, som da folgte den til Dronning Margrethe. Hun stiftede der et adeligt Nonnekloster, St. Agnes til Ære. Pave Benedictus 13de og Bonifacius 11te stadfæstede denne Stiftelse. Biskop Peder Jernskæg i Roskilde skjænkede hertil Den Evinøe

1410, og lagde nogle Aar derefter mere Guds hertil. 1427 blev en Munk af Graabrødre-Ordenen beskikket til Dansk og Latinſk Prædikant for Tomfruerne i Gavnøes Kloster. 1515 fik Severin Arildſon af Kong Christian den 2den Forlehningsbrev paa Gavnøe Gods og Kloster og 1519 Niels Lykke ligesaa, imod at Tomfruerne ſkulde beholde deres Rettigheder og Fordele. 1523 fik Mogens Gise af Frederik 1ſte Livsbrev paa Gavnøe. Efter Reformationen blev Klosteret Kronens Forlehnning og overladt til Tohum Beck; ſiden 1547 til Claus Hvitfeldt, og ſenere til forſkjellige adelige Familier, for nærværende Tid den Thottiske.

Her finder man en ſtor, overmaade fjelden og ſkøn, godt vedligeholdt Malerisamling af de berømteſte Meſtere. I Gaardens Bygning findes et vakker lidet Capel tjenligt til Gudstjeneste, men ſom dog kun for Tiden blot bruges et Par Gan-

ge om Haret, naar Herškabet comunicerer. Ingen har mere forbedret denne Ejendom, end Otto Thott, som tillige byggede en-
 beel prægtige Længer. Capellet er forsyn-
 net med en udvalgt Samling bibelske Ma-
 lerier. I Haret 1766 blev den nye kost-
 bare, omtrent 400 Alen lange Broe an-
 lagt, som fører til Gaarden; herved blev
 en betydelig Mangel afhjulpen, da man
 tilforn tildeels maatte kjøre i Vandet.
 Det er en sand Fornøjelse at see hvor godt
 vedligeholdt denne Bygning er, hvortil ogsaa
 kommer en særdeles skøn anlagt Have med
 mange andre Herligheder. Meget glædede
 det mig at erfare, at Herškabet stedse er
 villigt til at tilstede enhver Fremmed Ud-
 gang at besee Stedets Herligheder; ja
 endog deres egne Beboelses Bærelser. Det
 eneste man billigen kunde føre Anke over,
 er, at Maleriesamlingen saa skjodesløst er
 ordnet; saaledes træffer man sande Me-
 sterstykker hængende paa Drapperne og i

Gangene; men derimod i de prægtigste, ja endog i de til det kongelige Herfskab bestemte Værelser, mange Stykker, som neppe fortjente Plads her. Hvis en Kjen-der vilde paatage sig at ordne Stykkerne, enten efter deres sande Værd, eller som nok var det rigtigste, efter deres Mestere, vilde man vinde megen Tid ved at gennemsee Samlingen, der virkelig er værd at man rejser 12 Mile for at see.

Efter at have opholdt mig her nogle Timer, tog jeg tilbage til Næstved, hvorfra jeg i Morgen tidlig rejser til Kjøge.

Hilsen!

Femte Brev.

Afrejse fra Næstved. Vejen til Rjøge. Rjøge.
Kirken og Byens øvrige Mærkværdigheder.

Rjøge.

S Morges forlod jeg Næstved, efter at have taget Afsked med nogle særdeles kjære Venner.

Iblandt flere behagelige Veje i Sjælland, har Vejen fra Næstved til Rjøge en ikke liden Rang. Den gaaer forbi Byen Holsted og Holmemølle igjennem Gisselfelds Skov; ude af den faaer man Gisselfelds Kloster *) at see; derpaa kommer

*) Min Bestemmelse paa denne korte Reise var naturligtviis ogsaa at bese Gisselfeldt, der er mærkværdig i flere Henseender: men da jeg, den Dag jeg havde bestemt at tage hid, erfarede, at Sjeren, Grev Danneberg, Samsøe, havde indbudet Næstveds og Omegns (vel at forstaae) Honoratiøres, til en Højtidelighed, som hvert

man igjennem Byerne Brobne og Tersløw til en Skov ved Navn Bognkjeppestoven; herfra gaaer Vejen igjennem Byerne Ulstrup og Sædder, forbi Herfølge. Nu ejner man Kjøge og har tillige Prospekt af Walloe Kloster.

Ved min Ankomst til Kjøge, tog jeg ind paa den herværende bedste Gjestgivergaard, der ligger strax uden for Byen og tilhører Hr. Carl Hansen.

Kjøge, $5\frac{1}{4}$ Mil fra Kjøbenhavn, ligger paa Sjellands østre Kant, uden for Stevns Klint, hvorfra Landet bjer sig mod Vesten og danner den navnkundige Kjøgebugt, i hvilken Kjøge Aae udløber og giver en maadelig Skibshavn, som 1411 indpæledes. I Aar 1288 skal Kjøge

Aar finder Sted paa Bisselsfeldt i Anledning af Grevindens Fødselsdag, frygtede jeg for at komme til Ulejlighed, og maatte altsaa opsætte denne Tour til en anden Gang.

være begyndt at bygges. Nogle ville antage, at den har Navn efter Røge, fladbundede Skibe; andre derimod, at Navnet kommer af Rjøge, som skal nedstamme fra Løgter, man i fordums Tid udhængte paa Kirketaarnet for de Søfarendes Skyld. Rjøge er mærkværdig i Henseende til historisk krigeriske Tildragelser. Her sejrede Niels Juul 1677; her lod den uforsagte Hvitfeld 1710 sit Skib springe i Luften, for ikke at falde i Fjendernes Hænder eller skade sine Venner. I 1807 foresaldt ved Byen nogle Træfninger imellem Engælænderne og nogle af vore Landeværns Tropper. Rjøge har fordum været befæstet og betydelig stor; nu tæller det neppe 1400 Indbyggere; det har et got Hospital, som forend 1531 skal have været et Kloster. Byens Raadhuis er for nogle Aar siden nyt opbygget.

Rjøge har kun een Kirke, St. Nicolai Kirke, som er bygget 1324 og er baade

stor og skøn, samt har adskillige Prydelser, f. Ex. Christis Begravelse gjort 1624 og givet Kirken af Borgemester H. Christensen; Altartavlen er fra 1652. Nogle adskillige Begravelser findes her, saasom de Ulfelds, Osteners, Lurdorfers og Schölers. Altaret er kostbart; Prædikestolen af smukt Billedhuggerarbejd fra Christian den 4des Tid; en gammel Skriftestol fra 1675; et skjønt Orgel fra Christian den 5tes Tid; et gammelt Malerie fra 1621. I Kirkenes Kjelder findes en stor Mængde Liigkister, saavel som mange Liigsteene i Kirken.

Her findes ligeledes endeel smukke Epitaphier baade af Steen og Træ, saasom: Borgemester Petersens 1585; Freskes 1579; Raadmand Petersens 1605; R. Sørensens 1625; Madsens 1629; Provst Globbs 1633; Rector Calundani 1666; Raadmand Edingers; Mad. Kjellinghusens 1740; og Schoutbynacht Ulfelds 1745. Bag Daaben ere de Schol-

lers og Lurdorphers Begravelser fra 1678; og paa Pulpituret findes de Schøllers og Ruders Baaben, samt Narstallet 1642. I Taarnet ved Kirken er en anseelig grundmuret Begravelse, hvori Geheimeraad v. d. Osten hviler; han døde 1739.

Efter saaledes at have beseet denne Bys faa Mærkværdigheder, skriver jeg Dig dette Brev, og agter snart at begive mig paa Rejsen, for i Morgen tidlig at kunne omfavne Dig og flere Venner.

Efterskrivt.

Om afdøde Pastor R. Fog i Kjøge og hans Begravelse.

Ved min Ankomst til Kjøge, var min første Tanke at besee denne Bys Kirke; jeg henviistes til en Mand, som paa min Anmodning fulgte med mig i Kirken. Estrup

ved min Indtrædelse her blev jeg opmærksom paa det sorte Floer, hvormed Lysene paa Altaret vare behængte, og paa mit Spørgsmaal om Aarsagen hertil, svarede min Veileder, at deres Sognepræst, som afvigte Onsdag den 6te August pludselig døde, var i Gaar blevet begravet med megen Højtidelighed. Han lagde endvidere til, at det var en inderlig god og særdeles brav Mand, og at hans Tab derfor af Menigheden bliver særdeles beklaget og savnet. Da mit Ophold i Kjøge var overmaade kort, vilde jeg neppe have været istand til at faae nogen fuldstændig Underretning om denne brave Præst, hvis Savn ikke allene saa dybt føles af hans efterladte Hustrue og Familie, men endogsaa af enhver af hans Medborgere i Kjøge, hvis ikke Tilfældet havde ladet mig komme til at foretage min Rejse til Kjøbenhavn i Selskab med en Ven fra Kjøge, som nøje havde kjendt Manden, hans Død og hans

hæderlige Begravelse, og hvorom han særdeles behageligen underholdt mig paa den Vej, som sikkert af Mangel paa afvejlende Gjenstande for Djet, gjør enhver behagelig Rejssefælle dobbelt interessant for den Rejsende. Han fortalte mig saaledes, at Sognepræsten til Rjøge og Olssemagle Menighed, Rasmus Fog, 55 Aar gammel, havde alt i flere Aar været overmaade betagen af en meget stærk Brystkrampe, som sin Hæftighed uagtet, dog ikke havde holdt ham fra, lige indtil det sidste halve Aar, ganske at bestride selv sine Embedsforretninger, ihvorvel dette skeete og maatte skee af den syge Mand med de største Anstrængelser. Da denne Sygdom nu tog alt meer og meer Overhaand, saae han sig nødsaget til, i det sidste Halvaar at maatte søge en Medhjælper, hvilken han ogsaa fandt i den agtværdige Hr. Pastor Fuhr, ordineret Cathetik og 1ste Lærer ved Borgerstolen i Rjøge. Endskjønt Enhver fik

fert i den Ufdødes Stilling, og saa svag, som han var, havde ganske afholdt sig fra alle Forretninger, saa vedblev han dog at rygte enhver Embedssyssel, som paa nogen Maade var ham muelig, under Kampen med sin Legemssvagelighed. Han vedblev saaledes bestandig indtil sit sidste Djeblig at være tilstede i enhver Forsamling af Fattig-Commissionen, hvori han, som Sognepræst, havde første Sæde. Det var ham bestandig en Glæde, at kunne virke til Fattigvæsenets Tarv, og da han i den ligesaa menneskekjerligt tænkende, og derfor højest agtværdige Embedsmand, Cancellieraad og Birkedommer i Kjøge Hr. Bentzen, fandt en virksom Medarbejder til samme Maal, saa vare disse Forsamlinger ham altid et saa kjært Arbeid, at han endog, naar hans vorende Svaghed ikke tillod ham at komme paa Raadstuen, holdt disse Forsamlinger hjemme hos sig. Onsdagen den 6 August havde han begivet sig did, for at

bivaane en saadan Fattig-Commissions
 Forsamling. Intet usædvanligt Tilfælde
 for hans Sygdom lod hans Familie troe,
 at den, da han forlod sit Huus, for at være
 tilstede ved denne Forsamling, for sidste
 Gang saae sin Families Forsørger. Can-
 cellieraad Bentlej sagde endog, at Fog hav-
 de i Forsamlingen været særdeles oprømt,
 hvilket Bentlej tilskrev en Forbedring, som
 Fattigvæsenet just havde faaet i sine Ind-
 tægter og som saa meget glædede Fog, da
 han derved haabede, at see de Fattiges
 Nød saa meget bedre afhjulpen. Men
 pludselig paakom ham et Anfald af hans
 sædvanlige Sygdom, nemlig en stærk Asth-
 ma; dog, da han saa ofte leed af denne
 Sygdom, gaves ham nogle Draaber, hvilke
 sædvanlig skaffede ham Lindring; ogsaa
 denne Gang følte han sig lidet efter bedre,
 og sagde derpaa: "lad os nu igjen begyn-
 de vort Arbejd hvor vi slap," men i det
 samme Djeblig faldt han død til Jorden,

uden at yttre det mindste Tegn til Liv. Lægen hentedes, men alle anvendte Midler sloge fejl. Den Sorg, som dette Budskab udbredte, var ikke allene i den talrige Familie, som han efterlod; men enhver, baade Fattig og Rig yttrede en Bekymring, som beviste hvor kjær den Bortgangne havde været dem. Tirsdagen den 12 Aug. bleve hans jordiske Levninger høitidelig bragte til deres Hvilested. Klokkeren 12 forsamlede Følget, som bestod af Byens Embedsmænd, endeel Præster fra Omegnen og Byens Borgere, sig i Sørgehuset. Da Liget var bragt ud af Huset, kappedes enhver, saavel Embedsmand som Borger, om at bevise ham den sidste Ære, at bære ham til sit Hvilested og derved paa det kraftigste beviste hvor kjær den Afsøde var dem. Foran Liget gik først den øverste Klasse af Borgerkolen tilligemed Skolens anden Lærer, alle iførte enten sorte Klæder eller med sort Floer om Armen. Bag

Disse fulgte 12 smaae hvidklædte Piger med Blomsterkurve. Følget udmærkede sig ligesaa meget ved sin Storrelse, som ved den almindelige Sorg, man læste paa enhver's Ansigt.

Liget indbragtes saaledes i Kirken, og efterat Kisten var nedsat midt i Kirken, fremtraadte 4 unge Piger, deels Embedsmænds, deels Borgermænds Døtre, alle ganske sort klædte med sorte Slør for Ansigtet, og henlagde en stor Gran-Krands paa Kisten. Disse unge Piger bleve staaende under hele Højtideligheden i Kirken, 2 paa hver Side af Kisten; den sørgende Stilling i hvilken de stode, virkede høitideligt paa enhver, men de Taarer, som uafslædelig fløde, vare ligesaa utvetydige, som umiskjendelige Beviis paa, hvor dybt rørte de vare over deres bortgangne Religionslærers Død; og at hans Lærdomme vare dem i fuldkomment Minde, saavel som om, at de sikkert si deres Hjerter gjentog

ved hans Baare det Borte, som de fort
 forhen, ved den offentlige høstidelige Con-
 firmationshandling, havde aflagt i hans
 Hænder. I Kirken fremtraadte Provst
 Kruuse fra Højelse, som, da Amtsprovst
 Ridder Hers formedelst uopsættelige For-
 retninger, ikke kunde være tilstede, paa
 hans Vegne havde paataget sig Embeds-
 forretningen ved denne Leilighed. I en
 særdeles smuk Tale skildrede han den Af-
 dødes Bærd, som Embedsmand, Menne-
 ske, som Egtefælle og Fader. Dette
 maatte være ham saa meget lettere, at kun-
 ne skaffe sin Tale det tilbørlige og henri-
 vende Synd, som han fra Unglings Alder-
 ren af havde kjendt den Hensøvede, og de
 som Embedsmænd paa senere Tid boede
 i Nærheden af hinanden. Denne Tale,
 der uden Smiger, dog fra saa skøn en
 Side skildrede den Afdøde, holdtes af en
 Mand som med udmærkede Talegaver fores-
 aar e følende Hjerter, og ikke uden de tydes

ligste Kjendtegn paa, hvor meget han
 havde vidst, at røre sine Tilhøreres Hjer-
 ter, endte han en Tale som sikkert ingen
 Tilhører vil glemme. Derefter foregik
 Jordpaakastelsen, hvorefter en Psalme,
 ligesom før Talen, blev affjungen. Nu
 traadte atter endeel af Følget frem og ud-
 bare deres hensovede Religionslærer paa
 Kirkegaarden, hvor hans Medarbejder Hr.
 Pastor Fuhr ogsaa holdt en Tale over sin
 hedengangne Ven, der ikke mindre rørte
 de Hjerter, som alt saa højtideligt vare
 stemte. Den Deeltagelse, den Ære, den
 Sorg, der saaledes bevistes den Afdøde af
 hans Medborgere, var et ligesaa talende
 og eftertrykkeligt Beviis paa den Afdødes
 Værd, som det skjønt ligger den Tænke-
 maade for Dagen, der besjæler Kjøge Byes,
 baade Embedsmænd og øvrige Indvaanere.

086549921

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER